

האשה שנתארמלה פרק שני כתובות

ע"א א מ"י פ"ח מה"ל
אסורי ביאה הל"י י'
סמג לאון קטע טו"ש"ע אה"ע
סמ"ג א סעף א':
פ ב מ"י פ"כ שם הל"י יג
סמג לאון קטע קכ קכ
טו"ש"ע שם סמ"ג א סעף א':
פא ג מ"י שם הל"י יא
טו"ש"ע שם סעף ד':
פב ד מ"י שם הל"י ז:

תוספות ר"ד

הומת מגורה. כיון שאמרי'
להם והלא עמנו הייתם
יחד בבקום פי' כל היום
כלו ואנו לא ראינו. ואתם
האין ראיתם וכוונת האמינה
התורה האחרונים ובטלי
עדות הראשונים והלכך
טעמא דאמרי' לא ראינוה
דאינה ראייה תצא ולי"א
אי איתא דקדוש קלא אית
לה ואכתי הומה הוא. אבל
אם העידו עדות ברורה כיון
דמיומם את הראשונים (ל'
ונשא לכתחלה: סיפא ב'
אומרים ראינו שנתגרשה ו'
אומרים לא ראינו שנתגרשה
ה"ז ל"ת. ואם נשאת לא
תצא מ"א קמ"ל א"צ' דדיירו
בצר א' היינו הך מ"ד גבי
קידושין הוא דעבדי אינשי
דמקדשי בצננא אבל גירושין
אי איתא דאגרשא קלא אית
ל"י למילתא קמ"ל דעבדי
אינשי דמגרשי בצננא פירוש
ואפ"ה לכתחלה לא תנשא
משום ולתו שפתיס הרוק
מכ"ן: **מתני'** האשה שאמרה
נשבותי וטהורה אני נאמנת
שהפה שאמר הוא הפה
שהתירו. ואם יש עדים
שנשבות היא אומרת טהורה
אני אינה נאמנת ואם
משנשאת באדם עדים ה"ז ל"ת.
פי' נשבותי לבין העובדי
כוכבים וטהורה אני שלא
נבעלתי לעובד כוכבים ואם
משנשאת וכו'. במג' מפריש'
אחרי קאי. ו"א מתני' לה
ארישא פי' האי ואם משנשאת
באו עדים ארישא. האשה
אני. והכי קתני ואם משנשאת
באו עדים שהיתה א"א.
והיא נשאת ע"פ עצמה
שאמרה גורשה אני ה"ז
לא תצא. ורבא מתני' לה
איפא פי' אנשבותי וטהורה
אני ותהורה לינשא. ואת"כ
חדש מאי קבלמא הוא דאיכא.
שפא נבעלה לעובד כוכבים
ונפסלה לכהונה. ומאן דמתני'
לה אסיפא אבל ארישא לא.
לימא בדר"ה קמפילני דאמר
ר"ה האשה שאמרה לבעלה
גירשתי נאמנת וטהורה
אשה מעיה בפני עירא.
פי' דמאן דמתני' לה ארישא
אית ליה דר"ה ומאן דמתני'
לה אסיפא ל"ל דר"ה. לא
דכ"ש א"ל דר"ה פי' ואצ"ג
דבחוקת (טומאה) [נשואת]
קיימא דהלכתא כוותיה. מר
סבר כי אומר דר"ה בפני
אבל שלא בפניו מעיה (3).
פי' דוקא כשנשאת ואח"כ
באו עדים סמכי' אתך חזקה
אפילו שלא בפניו. אבל אם
לא נשאת לא סמכי' אתך
חזקה כי היכי דסמכי' עלה
בפניו דלא דמי שלא בפניו
בכפניו: ואם משנשאת באו
עדים ה"ז ל"ת. אמר שמואל.
לא נשאת ממש אלא כיון
שהתירו לינשא אצ"פ שלא
נשאת. והא ל"ת קתני. ל"ת
מהתירא הראשון: ת"ר אמרה
נשבותי וטהורה אני ויש לי עדים
אם אלא מתירין אותה מיד.
התירו לינשא ואח"כ באו עדים
ואמרו לא ידענו ה"ז ל"ת. פי' אצ"פ
שכאן אותם אפילו יש לה כמה
בנים תצא. פי' דבעלה לעכו"ם
הוי' לה וזנה ובניה הם חללים:
בנתי' דמר שמואל אשהבין.
אסקינהו לארעא דישראל.
אוקמינהו לשבוינהו אברא. פי'
שלא יבאו לפני ב"ד ולא ידעו
ב"ד שהן שבוין אלא ע"פ עצמן
ויתירו עיילו אינהו לבי מדרשא
נשכתי

שתי נשים שנשבו. אומר ר"י דלא
גרסינן זאת אומרת נשכתי
וטהורה אני כו' אלא זאת
אומרת טהורה אני דהא דליכא
עדים ששצבו איירי ומיהו יש
לקיים הגירסא דאיירי דלינהו
לא ידעי דליכא עדים ואשמועינן
דאפילו הכי לא מהימני:

אין רישא וסיפא דאיכא עדים
ומציעתא דליכא עדים.

השתא לא פריך הא תו למה לי
כדפריך אשנויא דכצ פפא דהשתא
אלטריך כולוהו אני טהורה
וחכרתי עומתא אשמועינן כיון
דליכא עדים לא מהימנא אנפשה
ואני וחכרתי עומתא אשמועינן
ללא מהימנא ללא מהימנא
לחכרתי היכא דליכא עדים
ומשתריא טהורה אנפשה ואני
וחכרתי טהורה אשמועינן אצ"ג
דליכא עדים מהימנא לחכרתי
דרישא דרישא איכא לאוקמי
דליכא עדים וישתא אלא
דאי סופא לאשמועינן דנאמנת
לחכרתי ואצ"ג דלא פסלה נפשה
והיה לנו לחוש לגומלים אפילו
הכי מהימנא: **ה"א** תו למה לי
היינו רישא. וז"ל ומתני' לא
קאמר הכא מרישא דרישא
קדקאמר כדמיון דהא דמקדשי
בצננא אבל גירושין אי איתא
דאגרשא קלא אית ל"י למילתא
קמ"ל דעבדי אינשי דמגרשי
בצננא פירוש ואפ"ה לכתחלה
לא תנשא משום ולתו שפתיס
הרוק מכ"ן: **מתני'** האשה
שאמרה נשבותי וטהורה אני
נאמנת שהפה שאמר הוא הפה
שהתירו. ואם יש עדים שנשבות
היא אומרת טהורה אני אינה
נאמנת ואם משנשאת באדם עדים
ה"ז ל"ת. פי' נשבותי לבין העובדי
כוכבים וטהורה אני שלא נבעלתי
לעובד כוכבים ואם משנשאת
וכו'. במג' מפריש אחרי קאי.
ו"א מתני' לה ארישא פי' האי ואם
משנשאת באו עדים שהיתה א"א.
והיא נשאת ע"פ עצמה שאמרה
גורשה אני ה"ז לא תצא. ורבא
מתני' לה איפא פי' אנשבותי
וטהורה אני ותהורה לינשא.
ואת"כ חדש מאי קבלמא הוא
דאיכא. שפא נבעלה לעובד
כוכבים ונפסלה לכהונה. ומאן
דמתני' לה אסיפא אבל ארישא
לא. לימא בדר"ה קמפילני דאמר
ר"ה האשה שאמרה לבעלה
גירשתי נאמנת וטהורה אשה
מעיה בפני עירא. פי' דמאן
דמתני' לה ארישא אית ליה
דר"ה ומאן דמתני' לה אסיפא
ל"ל דר"ה. לא דכ"ש א"ל דר"ה
פי' ואצ"ג דבחוקת (טומאה)
[נשואת] קיימא דהלכתא כוותיה.
מר סבר כי אומר דר"ה בפני
אבל שלא בפניו מעיה (3).
פי' דוקא כשנשאת ואח"כ באו
עדים סמכי' אתך חזקה אפילו
שלא בפניו. אבל אם לא נשאת
לא סמכי' אתך חזקה כי היכי
דסמכי' עלה בפניו דלא דמי שלא
בכפניו: ואם משנשאת באו עדים
ה"ז ל"ת. אמר שמואל. לא נשאת
ממש אלא כיון שהתירו לינשא
אצ"פ שלא נשאת. והא ל"ת קתני.
ל"ת מהתירא הראשון: ת"ר אמרה
נשבותי וטהורה אני ויש לי עדים
אם אלא מתירין אותה מיד.
התירו לינשא ואח"כ באו עדים
ואמרו לא ידענו ה"ז ל"ת. פי' אצ"פ
שכאן אותם אפילו יש לה כמה
בנים תצא. פי' דבעלה לעכו"ם
הוי' לה וזנה ובניה הם חללים:
בנתי' דמר שמואל אשהבין.
אסקינהו לארעא דישראל.
אוקמינהו לשבוינהו אברא. פי'
שלא יבאו לפני ב"ד ולא ידעו
ב"ד שהן שבוין אלא ע"פ עצמן
ויתירו עיילו אינהו לבי מדרשא
נשכתי

מתני' שתי נשים שנשבו זאת אומרת
נשבותי וטהורה אני וזאת אומרת נשבותי
וטהורה אני אינן נאמנות ובוזמן שהן מעידות
זו את זו הרי אלו נאמנות: **גמ'** ת"ר (ב'
טמאה וחברתי טהורה נאמנת אני וטהורה
וחברתי טמאה אינה נאמנת אני וחברתי
טמאה נאמנת על עצמה ואינה נאמנת על
חברתה אני וחברתי טהורה נאמנת על
חברתה ואינה נאמנת על עצמה אמר מר
אני טהורה וחברתי טמאה אינה נאמנת היכי
דמי אי דליכא עדים על עצמה אמאי לא
מהימנא נשבותי וטהורה אני קאמרה אלא
פשיטא דאיכא עדים אימא מציעתא אני
וחברתי טמאה נאמנת על עצמה ואינה
נאמנת על חברתה ואי דאיכא עדים אמאי
לא מהימנא אלא פשיטא דליכא עדים אימא
סיפא אני וחברתי טהורה נאמנת על חברתה
ואינה נאמנת על עצמה ואי דליכא עדים
אעצמה אמאי לא מהימנא אלא פשיטא
דאיכא עדים רישא וסיפא דאיכא עדים
מציעתא דליכא עדים אמר אביי אין רישא
וסיפא דאיכא עדים מציעתא דליכא עדים
רב פפא אמר כולה דאיכא עדים ואיכא עד
אחד דקא אפיך אמרה אני טמאה וחברתי
טהורה ואמר לה עד אחד את טהורה
וחברתך טמאה איהי שויתא לנפשה חתיכה
דאיסורא חברתה משתריא אפומא דידה אני
טהורה וחברתי טמאה ואמר לה עד אחד
את טמאה וחברתך טהורה איהי כיון דאיכא
עדים לאו כל כמינה חברתה משתריא
אפומא דעד אני וחברתי טמאה ואמר לה עד
אחד את וחברתך טהורה איהי שויתא
לנפשה חתיכה דאיסורא חברתא משתריא
אפומא דעד הא תו למה לי היינו רישא
והאי דקאמרה הכי יתמות נפשי עם
פולשתים היא דקא עבדה קמ"ל אני
וחברתי טהורה ואמר לה עד אחד את
וחברתך טמאה איהי כיון דאיכא עדים
לאו כל כמינה חברתה משתריא אפומא
דידה הא תו למה לי היינו רישא דרישא
נפשה אימא כי מהימנא במקום נפשה
אבל במקום דמכשרא נפשה אימא לא
מהימנא קא משמע לן: **מתני'** יוכן שני אנשים
זה אומר כהן אני וזה אומר כהן אני אינן
נאמנות: ובוזמן שהן מעידות זה את זה
הרי אלו נאמנות: **גמ'** אין מעלין לכהונה
על פי עד אחד אמר רבי אבהו רבי שמעון
בן הסגן אמר רבי אלעזר אימתי במקום שיש
עוררין אבל במקום שאין עוררין מודה
רבי יהושע משום דאיכא דררא דממונא
אבל עדים דליכא דררא דממונא אימא
לאו תנא ואי תנא משום דלעלמא אבל
איהו דלנפשיה אימא

מתני' שני נשים שנשבו. שיש עדים
ששצבו: **שמעידו זו או**
זו. כל אחת אומרת חכרתי טהורה:
הרי אלו נאמנות. דכצויה
הקילו להאמין עד אחד ואפילו אשה:
גמ' נאמנות. על הכל: אינה
נאמנת. על כלום. ולקמיה מפרש לה
לכולה: אי דליכא עדים. ששצבו:
אלא פשיטא דליכא עדים.

הלכך אלעמא אינה נאמנת לטהרה
וחכרתי נמי אצ"ג דאון אמרינן
בחוקת טמאה קיימא ההוא ללו
משום הימנותא דהך הוא דכללו
סהדומא דידה נמי בחוקת טומאה
היא: ואינה נאמנת על חכרתי.
על כרחק משמע לחכרתי בחוקת
טהורה קיימא דשכלמא אינה נאמנת
דרישא אצ"ג דלכולה מילתא משמע
שיך למיתנייה משום דידה אלא הכא
דכדאי תנא אינה נאמנת על חכרתי
קשה: **אלא פשיטא דליכא עדים.**
ואלדרי מהימנא דשויתא לנפשה
חתיכה דאיסורא: **דאפיך.** מיפך את
כל דכריה: **הכרסה משתריא אפומא**
דידה. דכצויה האמינו חכמיס עד
אחד להקל ואפילו עבד או שפחה
דקמתי מתני' (לקמן דף סו.) חס י'
להן עדים אפילו עבד כו' וכל מקום
שנאמן צו עד אחד הרי הוא כשניס
ואין דברי אחד שנגדו לעמא עומד
במקום שניס: הכי גרסינן איהי כיון
דאיכא עדים לאו כל כמינה. ואעדי
שצויה קאי דעד אחד טומאה אינו
כלום אלא כטובה בלבד שרגלים
לדבר שהרי קיימא לה ונסתרה:
שויתא לנפשה חתיכה דאיסורא.
לפיכך אין העד נאמן לטהרה: היינו
רישא. הני מילי תרוייהו אשמועינן
כרישא חתיכה דאיסורא מרישא
שמעינן שריותא לחכרתי אפומא
דעד מספיא דרישא שמעינן. תרמי צבי
קמיימא רישא קרי להו דמנין להדי
ותרמי צבי בתרייתא חדא מילתא היא
דכלל חדא תנן מילתא וחילופה צין
צרישא צין צסיפא: **מאו דסימא כו'.**
ומשום נאמנת על עצמה תנא ליה: **אישי**
כיון דאיכא עדים גרסינן: היינו רישא
דרישא. דהא ודאי משום דלינה
נאמנת על עצמה לא לאטריך למיתנייה
דהא טובה אשמועינן דמקום עדי
שצויה לא מהימנא למימר טהורה
אני ומשום נאמנת על חכרתי הוא
דלעטריך דלע"ג דעד קא מכרש
לה מהימנא והא צרישא דרישא
אשמועינן: **במקום דפסלה לנפשה.**
התם הוא דמהימנא לחכרתי משום
דקאמרה טמאה אני: **אלא היכא**
דמכשרא נמי לנפשה. אימא משום
דידה הוא דקאמרה ולא לחכרתי:
קמ"ל גרסינן: ל"א גרסינן **מאו**
דסימא כי מהימנא במקום עד פסול.
כגון דעד דקא מיפך הוי אשה אבל
במקום עד כשר לא תנא משנה ימירה:

לדפי' במקום עד כשר: **מתני'** וכן שני אנשים.
לא גרסינן ששצבו: אין נאמנים. ליתן
לכן תרומה: **ובזמן שמעידין זה**
אש זה. שכל אחד אומר אני ומכרי כהן:
רבי יהודה אומר אין מעלין לכהונה על פי
עד אחד. ואפילו היכא דליכא גומלין
והיינו דאיכא צין ר' אלעזר לתנא קמא דר'
יהודה: **רצן שמעון כו'.** בגמ' (יג.) מפרש
מאי צינייהו: **גמ'** כל הני. דתנא מתניין
לאשמועינן הפה שאמר הוא הפה
שהתירו ל"ל: **משום דאיכא דררא דממונא.**
הלכך אי ללו דפשיטא מלתא שלקחה
מצדו לא היה אומר של צדיק היתה
וגורס דלעלמא ומשום דהיה דכרי על
שם סופו אמר לגמור בהן ולקחתייהו:
אלא עדים. שאמרו כצו ידעו הוא:
דליכא דררא דממונא. לגבייהו דלימנינהו
פסידא דצדי עדות: **אימא לא.** ליתמנו
למימר חוסין היינו דמעיקרא כי אמרו
כצו דינו הוא אדעתא דסתותא אמרו
ולאו למיגמר בה חוסים היינו והדר
אימליכו למיגמר בה הכי קמשמע לן:
דלעלמא. אין הדבור האחרון מהני
לעלמא אלא לחכרים ומשום אחרים
לא הוו הדרי צמלתייהו אכל איהו גופיה
לנפשיה מהני כי הדר ואמר לקחתייהו:

א' אומרת אני וחברתי טהורה הרי אלו
נאמנות דכצויה הקילו והאמינו בה
אפילו ע"א ואפי' ת"ר אני טמאה
וחברתי טמאה אינה נאמנת. פי' אינה
נאמנת על כלום. אני וחברתי טמאות
נאמנת לפסול א"ע. ואינה נאמנת
לפסול חברתה. אני וחברתי טהורה
נאמנת על חברתה. ואינה נאמנת על
עצמה אמר מר טהורה וחברתי טמאה
אינה נאמנת. ה"ד אי דליכא עדים
שנשבו אעצמה אמאי לא מהימנא
נשבותי וטהורה אני קאמרה. פי' בשלמא
אחברתי אינה נאמנת שכיון שאין עדים
שנשבותי וטהורה נאמנת וטהורה אני.
והו שאומרת עליה כי

(א) [תוספתא פ"ג, 3] (ב) א
והיינו שישא ללקמן
ללא פסלה נפשה והוא מני
למיפך השתא ולשני. ת"ן.
(ד) ור"ל דס"ד דהא מהימנא
טפי מעד אחד לפי שנשכתי
עמה וידעת יומת. ת"ן.

תורה אור השלם

1. ויאמר שמשון תמות
נפשי עם פלשתים ויח בבחן
ופל הבית על הקרניים ועל
כף הקעם אשר בו יהדו
הפתים אשר המית במותו
רבים מאשר המית בתויו:
שופטים טו ל

גליון הש"ס

מתני' זה אומר כהן אני.
עין נאמנות פ"ה גענין ס'
כ' בלתי י':

מוסף רש"י

אין מעלין לכהונה.
לחוקק חס כנפן ללכול
מחומה ולעבוד עבודה ולשא
את כפיו. על פי עד אחד.
המעיד שהוא כהן כדמפרש
ר' אלעזר לקמיה (רש"י ב"ב
ל"א.) אמר רבי אלעזר
אין מעלין ע"פ עד
אחד. בזמן שיש על הכהן
עוררין. עדים הפוסלים
אוחז. ולפני דברי ר' יהודה
הא לא חלוק עליו אבל
במקום שאין עוררין. אלא
קול פסול בעלמא. מעלין
לכהונה על פי עד אחד.
שמעמט את הקול (ט"ו).

תוספות ר"ד (המשך)

דר"ח. זו אומרת נשבותי
וטהורה אני וזו אומרת
נשבותי וטהורה אני. לטוף
עול אחי שבויה. א"ח תנינא
בנת מריין אינון. פי' בנת
אינון. א"ל ר"י לרשב"א כתנא
פוק אסיפא בקרובותי. פי'
[קח] א' מהן שהן קרובותי.
א"ל לר"ה והא איכא עדי
טומאה שראוה כשנשאתה
עם העובדי כוכבים. ודילמא
אתו לקמן למחר לאחר
שנשאת. א"ל השתא מיהו
לינתוהו פי' קודם נשואין.
ומשום דלמא אתו לא
(אחריו) [אשריון] להו
השתא עדים בעד אסתן
וחאסר. פי' אסתן. צפון.
כמו יומא דאיסתא. מצפון
פתח העצמ. פי' העדים
המכירים הן בבבל ואנחנו
כאן נתיחש שפא יבואו
יעידו על הטומאה ולכולי
האי לא חיישינן. ומתורת
הן לכהונה אח"כ ודאי אם
יבואו תצא וכניה חללים.
אבל מסתמא לא חיישינן
דאחזוקי איסורא לא מחזיקין
ואלו ה"י קרובים (לא) [לנו]
היינו חוקרים אותם טרם
שנתיים לינשא. עכשיו שהן
רוחקים ממנו. לכולי האי לא
חיישינן: **מתני'** שתי נשים
נשבו זה"א נשבותי וטהורה
אני וזה"א נשבותי וטהורה אני
אינן נאמנות. ובוזמן שמעידות
זו ע"ז הרי אלו נאמנות פי'
שנשבו כידוע כגון שיש עדים
שנשבו הלכך אין נאמנות
להעיד כל א' וא' בפ"ע.
ובזמן שמעידות זו ע"ז שכל
אשה ולא חיישינן לגומלין.

(א) הדני י'ע דלמאי איכא לחוקמי העידו עדות כזוהי ומי' לא הוה חמה כגון דלמרו דהמקס היה עמנו במקום פלוני או דלמרו דזק הקדושין קיבו לו ולא היה קידושין (ב) ג' וכל סבר דלפי' שלם בפניו נמי אינה מעשה פי' דוקא.